

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

midt
regionmidtjylland

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Derudover har projektet fået støtte fra Kvægafgiftsfonden, Region Midtjylland samt kommunerne Ringkøbing-Skjern, Skive, Holstebro og Randers.

Nyhedsbrev 2, juni 2013. Smag på Landskabet

Nyt fra projektledelsen

Eva Søndergaard og Jaap Boes

Der er kommet rigtig godt gang i aktiviteterne i de forskellige arbejdsplaner, som det fremgår af nedenstående indlæg. Og som det også fremgår, er vi jævnligt i medierne og får god og positiv omtale af projektet. Det medfører, at vi ofte får henvendelser fra landmænd og rådgivere, som gerne vil være med i projektet på en eller anden måde. Mange af dem bor uden for vores projektområde, men alle henvendelser besvares positivt og gemmes, så vi har en liste at tage fra, når vi f.eks. skal ud og teste kriterierne for konceptet (se AP5) og skabe netværk (se AP3). Desværre er der ikke lige så stor opmærksomhed fra afsætningsleddet, hvor vi godt kunne bruge flere deltagere til netværket (se under AP 4.2). Vi mangler også fortsat en specialestuderende til AP 4.1. (Se sidst i nyhedsbrevet).

Styregruppemøde

Vi holdt møde med styregruppen d. 6. juni. Styregruppen består af Trine Barrett, VFL, Kvæg (formand), Susanne Toftegaard Hansen, Holstebro Kommune, Nels Marcussen, Randers Kommune, Randi Kok, Fri-land og Flemming Lind, landmand. Styregruppens kommissorium blev aftalt, og projektet blev gennemgået grundigt. Det gav mange gode input fra styregruppens medlemmer, som vi bringer videre ud i projektet. Referat fra styregruppens møde lægges på Sharepoint, når det er endelig godkendt. Styregruppen får også adgang til Sharepoint, så de kan følge med i projektet.

Samarbejdsaftaler

Vi har sendt de første samarbejdsaftaler af sted til både kommuner og de øvrige eksterne deltagere. I aftalerne står bl.a. hvilke opgaver samarbejdspartnerne skal løse, og hvordan der afregnes med projektet. Så har vi formalia på plads til NaturErhvervstyrelsen.

Resultatkontrakt med regionen

Vi har afholdt indtil flere møder med regionen og de tre andre fødevarer-netværk i Region Midtjylland og har nu et udkast til en resultatkontrakt, som vi arbejder på at få på plads hen over sommeren. Processen tager lidt tid, fordi Region Midt gerne vil sikre, at vi tager højde for evt. synergi mellem de fire netværk.

Ændringer hos projektdeltagerne

Søren Nilausen stopper i VIFU, og hans rolle i projektet overdrages til hans afløser Dorte Trabjerg Hansen, som tiltræder i juli. VIFU har yderligere inddraget Gunhild Brynning i projektet. Hos Friland er Arne Dyrbjerg fratrådt. Hans rolle i projektet varetages indtil videre af Randi Kok. Hos AgroTech er Elena Skytte Sørensen blevet tilknyttet projektet og overtager de fleste af Anne Bendtsens opgaver. Endelig har vi fået ny projektsekretær på VFL, Kvæg, nemlig Louise Thuesen, som fremover vil hjælpe med mødeindkaldelser, lokale- og madbestilling, referater og meget mere. Louise har også styr på Sharepoint og vil give vores side der et løft. Louise har tlf. 8740 6652 og mail LOT@vfl.dk.

Brug af logo

Projektledelsen har besluttet, at vi anvender logo + tekst på alle dokumenter vedrørende projektet. Det inkluderer:

- Mødeindkaldelser, invitationer til workshops el. markvandring o. lign.
- Referater
- Skemaer (Gantt diagrammer, registreringskemaer, andre Excel dokumenter)
- Præsentationer (powerpoint, pjecer, bannere, postere, skilte)
- Rapporteringer (artikler, rapporter, kongresindlæg)

Undtagelsen er f.eks. interviews i avisen, radio eller TV. Her skal det nævnes til journalisten, at projektet støttes af EU, Region Midjylland, Kvægafgiftsfonden og fire midtjyske kommuner.

Der kan bruges følgende 2 logoer, som begge kan downloades fra Sharepoint:

Registreringer

Til brug for afrapportering vil det være en stor fordel, hvis alle mødeindkaldelser, referater m.m. gemmes på Sharepoint.

Sharepoint

Hermed en opfordring til at bruge Sharepoint og alle dens funktioner - f.eks. kalender så meget som muligt. Vi vil om kort tid blive flyttet over til en nyere version af Sharepoint, og i den forbindelse vil Louise give siden et "brush up", men det forhindrer ikke at vi bruger den eksisterende side flittigt! Har I problemer med Sharepoint, henvender I jer til Louise LOT@vfl.dk.

Nyt fra kommunikation

Kirsten Marstal

Siden projektstart er det lykkedes at få rigtig fin dækning i landbrugsmediernes. Nu hvor dyrene er kommet på græs er vi yderligere gået i gang med at sælge historien om projektet ind til de eksterne medier. Her er det indtil videre bl.a. lykkedes at få et fint indslag i P4 Østjylland og en flot artikel i hhv. Aarhus Stiftstidende, Dagbladet Holstebro, Dagbladet Struer og Folkebladet Lemvig. TV MidtVest har desuden også vist interesse.

Jeg skriver løbende de artikler og indslag ind i kommunikationsplanen, som vi får plantet. Planen ligger på sharepoint, og der er link til artiklerne, så man kan læse hver enkelt.

Efterhånden som projektet skrider frem, kommer der forhåbentligt masser af nye gode historier at fortælle. Giv mig endeligt et praj, hvis I har en idé eller et forslag.

Fotos

Der er lagt en række fotos af naturpleje på sharepoint, som frit kan benyttes – naturligvis med angivelse af fotograf (fremgår af filnavnet).

Pjece

Vi har lavet en pjece om projektet (se illustration). Den vil bl.a. komme med på Landsskulet i Herning den 4 – 6. juli. Hele pjecen kan ses på www.smagpaalandskabet.dk.

Planche

På det seneste møde med lederne af arbejdsparterne blev det besluttet at lave en informationsplanche om projektet, som kan stå ude på arealerne. Af teksten fremgår det bl.a., at "x kommune deltager i projektet". En pdf af planchen er sendt til kommunerne, og de har nu mulighed for at bestille det antal eksemplarer de ønsker, hvor deres kommunenavn fremgår.

Nyt fra AP1

Ekstensiv naturpleje i praksis – påvirkning af dyr og natur

Carl Oskar Paulrud, VfL, Kvæg

Der er kommet dyr på markerne, og jeg er ved at opdatere listen over de aktuelle marker og komplettere den, så den også rummer informationer med de aktuelle dyreholdere og informationer om dyrene. I den forbindelse kan hver ansvarlig i de respektive kommuner forvente at blive kontaktet, så jeg kan få alle data bekræftet.

Som nævnt under kommunikation er der blevet fremstillet informationsplancher til at hænge op ved de respektive folde, som fortæller kort om projektet og dets formål. Skiltene sendes ud, færdige til at montere, til de ansvarlige i kommunerne, sammen med en anmodning om at fotografere det færdigmonterede skilt og sende billederne til projektledelsen.

Jeg vil også minde om, at I fortsat registrerer **al den tid** som bruges i projektet (inklusive arbejde med at finde dyreholdere, etablere hegn, vand etc), så der er mulighed for at estimere de reelle omkostninger.

Nyt fra AP 2

Brugerdreven udvikling af løsningsmodeller for attraktiv naturpleje

Heidi Buur Holbeck

I AP2 er der blevet gennemført markbesøg i hhv. Holstebro og Randers kommune. Her viste kommunerne deltagerne fra AP1 og -2 nogle af de arealer, som de har valgt at tage med i projektet. Det blev til et par spændende dage, hvor vi fik opbygget en fælles referenceramme og fik nogle gode diskussioner undervejs omkring, hvilken pleje der er mest optimal på de pågældende arealer, samt hvilke barrierer der er.

Det første faktaark omkring græsnings- og forpagtningsaftaler er færdigt og de næste mange er i proces.

Natland er i fuld gang med at gennemføre en grundigere kortlægning af udvalgte projektarealer i de fire kommuner. Kortlægningen, hvor der laves planteregistreringer, og hvor naturkvaliteten og behovet for naturplejeindsatser vurderes, skal føre til, at der udarbejdes naturplejeplaner for halvdelen af projektarealerne. Planerne skal ligge klar inden sensommeren, hvor de skal bruges i forbindelse med afprøvning af det nye tilskudssystem (pleje + modellen), som vi har fået mulighed for at afprøve i projektet. Det bliver spændende at se, om det er muligt at koble en mere målrettet naturtilskudsordning med de ønsker der er til den konkrete naturpleje.

Heidi har deltaget i et tværministerielt arbejde omkring kortlægning af barrierer for naturpleje. Det notat, der er kommet ud af dette arbejde kan forhåbentlig være med til at danne baggrund for den fremadrettede proces om at få fjernet nogle af de væsentligste barrierer.

Nyt fra AP3

Platform for erfaringsudveksling om naturpleje

Per Spleth

Jeg har deltaget i aktiviteter under AP1 og AP2. Som aftalt på arbejdspakkeledermødet går vi i gang med erfaringsudveksling i august- september. Der planlægges markvandring i september for rådgivere, kommunefolk og naturplejere. Tiden her i foråret er gået med indsamling af viden og erfaring.

Nyt fra AP 4.1

Naturkødets spise- og smagskvalitet

Margrethe Therkildsen

Arbejdspakke 4.1 er fortsat i planlægningsfasen. Vi er i gang med at udvælge dyr, der skal indgå i undersøgelserne af kød- og spisekvalitet, så vi opnår så megen information som muligt ud af laboratorieanalyserne og den sensoriske bedømmelse. Derudover er en workshop "med fokus på udvikling af nye skæve

udskæringer til grill" planlagt til den 19. august. Her vil vi "parre" gastronomer og slagtere for at finde nye udskæringer fra oksevingen, som er velegnede til grill – og som kan gøres salgsbare ved udvikling af nye opskrifter. Det overordnede mål er her at øge værdien af slagtekroppen, ved at alternative udskæringer bliver mere attraktive og ikke bare bliver til hakkekød.

Nyt fra AP4.2.

Nye produkter på basis af Naturkødets spise- og smags-kvalitet

Gunhild Brynning, VIFU

Mandag d. 19. august afholdes en eksklusiv dag for fire slagtere og fire kokke, som sammen skal arbejde med at udvikle nye opskrifter (se AP 4.1.). Efter dagen vil opskrifterne blive udviklet færdigt og udleveret til deltagerne som færdigudviklede og testede recepter.

Der er stadig ledige pladser både for lokale kokke og slagtere, som måtte have interesse i at deltage i dagen. Hvis du vil melde dig til eller høre mere om dagens program kan du kontakte Elena Sørensen Skytte på e-mail esk@agrotech.dk eller tlf: 2172 9847.

Smag på landskabet søger flere netværksdeltagere

Det er stadig muligt for flere slagtere og kødforarbejdende virksomheder, at komme med i Smag på Landskabets netværk. Her kan de være med til at udvikle nye produkter, de kan være med til at producere og lancere de nye spændende produkter, eller de kan blive en af de første, der sælger produkterne fra Smag på Landskabets naturgræssede kreaturer.

Der er en deltagerbetaling til netværket, som varierer, efter hvilken størrelse virksomheden har. Vil du vide mere, meldes ind i netværket eller kender du nogen som vi bør invitere, kan du kontakte Dorte Storper fra VIFU på e-mail: ds@vifu.net eller tlf: 96 12 76 28.

Nyt fra AP5

Koncept for "Naturkød"

Dorte Storper, VIFU

I juni måned havde nogle af projektets deltagere sat hinanden stævne, for at diskutere hvilke kriterier, der med fordel kan sættes op for deltagelse i Smag på Landskabet. Som inspiration til arbejdet med at beskrive og udvælge kriterierne fik vi oplæg fra Thyge Nygaard fra Dansk Naturfredningsforening, Simme Eriksen fra Udviklingscenter for husdyr på friland og Dorte Storper fra VIFU, som fortalte om, hvordan fødevarerproducenter har gjort i Regional Madkultur Vestjylland.

På baggrund af oplæggene og de input, der i forvejen var kommet frem på projektets kick-off møde, arbejdede mødets deltagere ihærdigt med at beskrive en række kriterier indenfor områderne: Arealerne, Dyrevelfærd, Kød-kvalitet og Mærkning. Der blev diskuteret flittigt undervejs, og grænseværdier, kontrolmetoder og forskellige redskaber til styring af kriterierne blev drøftet. Mødet endte med, at der blev peget på 12 konkrete kriterier, som kan danne konceptets værdigrundlag og fungere som sikring af kvaliteten for både dyrene, arealerne, landmændene og forbrugerne.

De 12 kriterier vil efterfølgende blive drøftet med landmændene, som er tilknyttet projektet, men som desværre ikke havde mulighed for at deltage i mødet. Herefter vil kriterierne blive testet hos andre landmænd og hos andre aktører i værdikæden for "Naturkød".

Hvis du har spørgsmål til mødet eller dagens konklusioner, kan du få mere at vide hos Dorte Storper, ds@vifu.net tlf: 96 12 76 28.

Opslag vedr. specialestuderende

Title: Meat quality of beef produced on natural grassland

Main supervisor

Associate professor Margrethe Therkildsen
Department of Food Science
Aarhus Faculty of Science and Technology
Aarhus University
E-mail: Margrethe.therkildsen@agrsci.dk
Phone: 87158007
Homepage: www.food.au.dk

Physical location of the project

Department of Food Science, AU, Foulum

Project start

Open

Extent and type of project

45 or 60 ECTS master thesis project

Main subject area

Raw meat quality

Additional information

The project will be part of a large project "Smag på landskabet" (taste the environment), which aims at developing a concept for nature conservation through grazing with cattle. The concept involves the full chain through grazing systems, animal production, meat quality and branding and marketing of meat products. The project runs from 1. January 2013 to 31. December 2014.

Short project description

Development of a concept for nature conservation through grazing with cattle will only succeed if the meat can be differentiated from traditional beef. Thus the aim of the present project is to describe the meat quality of beef produced on extensive grasslands, meadows, heaths etc. in order to pinpoint quality differentiations from traditional beef, which can be used in marketing of the concept. Very little is known about the effect of specific Danish biotopes on meat quality traits like colour, structure, fatty acid profile and taste and further on variations in response between breeds, ages, sex and length of access to grassland. These factors will be studied in the present experiment.

Støttet af
Fødevarerministeriet og EU

Landdistrikter.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne
Danmark og EU investerer i Landdistrikterne

midt
regionmidtjylland

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Derudover har projektet fået støtte fra Kvægafgiftsfonden, Region Midtjylland samt kommunerne Ringkøbing - Skjern, Skive, Holstebro og Randers.

